Pædagogisk læreplan for

Skørbæk-Ejdrup Naturbørnehave

2020-2022

Indholdsfortegnelse:

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan **3**

Hvem er vi? **4**

Barnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg, læring og børnefælleskaber 6

Pædagogisk læringsmiljø 8

Samarbejde med forældre om børns læring 9

Børn i udsatte positioner 9

Sammenhæng til børnehaveklassen 10

Alsidig personlig udvikling 12

Social udvikling 13

Kommunikation og sprog 15

Krop, sanser og bevægelse 17

Natur, udeliv og science 19

Kultur, æstetik og fællesskab 22

Afrunding 26

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

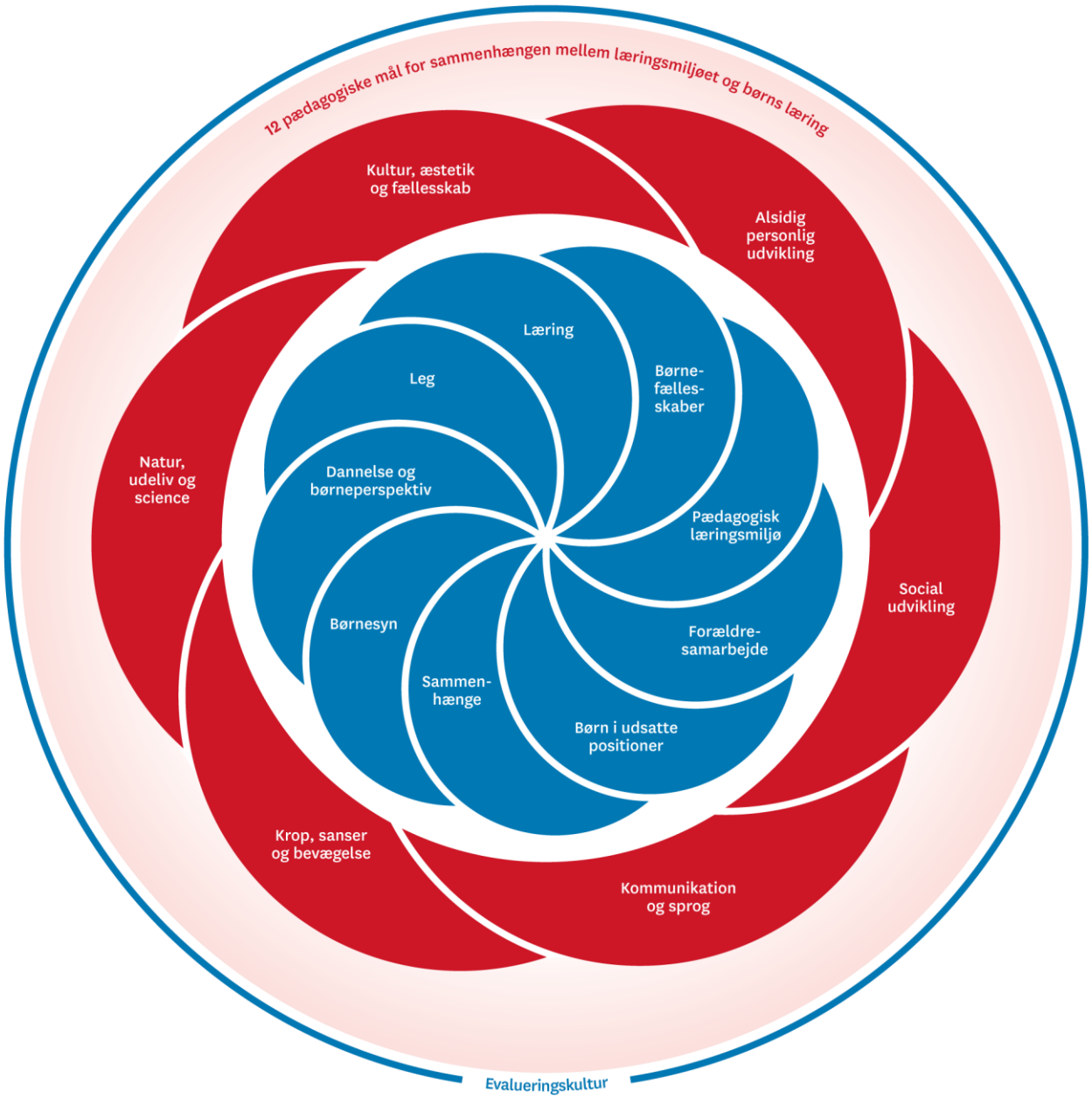

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse.

Hvem er vi?

Skørbæk-Ejdrup Naturbørnehave er en privat institution og en del af Skørbæk-Ejdrup Friskole og Naturbørnehave.
Stedet har en helt unik beliggenhed på den vestlige kant af Halkær Ådal. Vi har en fantastisk udsigt over dalen med å og sø, og kan nyde solopgangen hen over trætoppene i skoven, som strækker sig ned af det bakkede landskab mod søen.
Naturbørnehave ligger nede i skovbrynet bagved skolen og er kendetegnet ved, at vi **ikke tager ud i** naturen, men **er ude i** naturen dagen lang og året rundt, og **søger ind i** hus, hytte eller shelter efter behov, når vi går i ly for blæst, regn og kulde. Udeliv kommer før indeliv, og derfor bliver naturen og naturområdet, vi bor i, de vigtigste fysiske rammer for os. Børnehaven er ikke som andre steder et hus med legeplads omkring, men et naturområde – børnehaveområde og fri natur - hvori de pædagogiske aktiviteter udfolder sig. For som vi plejer at sige **"Alle de ting, vi kan gøre inde, kan vi også gøre ude, men alle de ting vi kan gøre ude, kan vi ikke gøre inde".**
Børnehavens område ligger ved skoven og er delt i tre: Et område rundt omkring og tæt på huset, hvor vi starter dagen og med leg og aktivitet, et hytteområde lidt længere væk, og længst væk et område, som primært bliver brugt i forbindelse med førskolegruppe.
I området omkring huset har vi en veranda, en sandkasse, en lille grøft, en klatrebakke, et "vandpytte"-område, en båd, en køkkenhave, et drivhus og frugtlund og vores flagstang med enten det grønne spirer-flag eller dannebrog, når et barn har fødselsdag. Vi har også lige fået bygget et nyt hus, som vi kalder Slottet.
I hytteområdet er der udover vores hytte med brændeovn også en overdækket terrasse. I området er der flere træer, og derfor læ/skygge for blæst/sol. Hytteområdet med "udekøkken", udendørs værksted (snitte/save/hamre/bore), bålplads og træborde/bænke var oprindeligt børnehavens "hjerte", det var her vi boede, inden der blev bygget børnehavehus i skoven, og derfor er området også det mest etablerede. Mellem grantræerne er der frugttræer og bærbuske, mange forskellige slags gynger, huler, klatretræer, jordgravebakke med mudderhul mm. Området vrimler med alle mulige insekter, frøer, tudser og salamandre, så der er mange forskellige dyr at "gå på jagt" efter.
Området for førskolegruppen er etableret fra grunden af med træer, bærbuske og piletræstunnel, som efterhånden er vokset godt til. Neden for en græsskrænt er der lavet et hvile/spisested under halvtag og vi har trampolin, gynge/klatrestativer i naturtræ, muddergravested, stort bøgeklatretræ mm.
Udover selve børnehaveområdet kan vi boltre os både på skolens ude-/indefaciliteter (stor boldbane, multibane samt gymnastiksal) og i den frie natur. Det er et meget spændende og varieret naturområde, landbrugsjord, der grænser op til nåle-/løvskov, vandhuller, sump, hede, lille bjælkehytte, frugtlund, bærbuske, masser af fugle og dyreliv, vilde planter, svampe; alt hvad hjertet kan begære af dejlige naturoplevelser.

Vi er først og fremmest en naturbørnehave ud fra følgende værdier:

Naturen:

- Naturen er omdrejningspunktet for hverdagen i børnehaven.
- Udelivet giver mange muligheder for at sanse og fordybe sig i naturen og dens hemmeligheder.
- Børnene får erfaringer med luft, vand, jord og ild.

- Børnene skal så, plante, høste og nyde kartofler, jordbær og rabarber, og hvad de ellers selv har dyrket.
- Børnene skal studere myretuer, finde bænkebidere, og blive dus med de mange dyr, vi deler naturen med.

Sundhed og trivsel:

- Hverdagen tilrettelægges efter børnenes behov.
- Frisk luft gør børnene modstandsdygtige og giver færre sygedage.
- Al den plads naturen byder på, giver et lavt støjniveau og færre konflikter.
- Sund mad er en del af børnehavens profil, idet fysisk aktivitet og udeliv kræver god og nærende kost.

Børn skal have lov at være børn:

- Børn skal have mulighed for bare at være.
- Der skal være plads til den frie leg - det er her de lærer sig selv og hinanden at kende og udvikler sociale kompetencer.

Aktivitet og hvile:

- Det er vigtigt at få brugt og styrket sin krop, sine sanser, muskler og led.
- Naturen giver børnene mulighed for at udvikle deres motorik, de skal krybe, kravle, klatre, hoppe, trille, løbe, og falde.
- Børn og personale har hver dag behov for 20 min. hvile ude eller inde.

Samarbejde:

- Personale og forældre skaber i fællesskab en tryg og solid ramme omkring børnene.
- Forældre giver sig tid til at hente og bringe og får dermed et lidt større indblik i hverdagen, samt lærer derved personale og deres børns legekammerater at kende.

Når alt dette så er sagt, gør det jo heller ikke noget, at studier viser følgende:

En del forskning viser, at børn, der tilbringer megen tid i naturen, er stærkere, sundere og oftere normalvægtige, har lavere risiko for type 2-diabetes, danner mere D-vitamin, sover bedre og er mindre syge end børn, der ikke er tilsvarende tid ude.

Meget tyder på, at variation i det pædagogiske arbejde i grønne omgivelser virker trivselsfremmende for børn, idet strukturelle arbejdsformer ofte afløses af perioder med uforstyrret leg med bedstevenner, hvor pædagoger blot iagttager, støtter eller er tilstede som en tryg base.

Mange af de steder, børn selv fremhæver som steder, hvor de trives, er grønne omgivelser, måske fordi der på udearelet eller turen udenfor børnehaven i grønne omgivelser tilbydes mange muligheder for, at børn også kan lege ureguleret.

Ophold i de grønne områder betyder stressdæmpning, lavere blodtryk og puls, og at mennesker slapper (mere) af.

Udendørstid i de tidlige barndomsår kan understøtte børns udvikling af opmærksomhed og beskytte mod uønsket hyperaktivitetssymptomer. Hvis børnehaver placeres i grønne områder med rig vegetation, eller området indrettes med varieret vegetation og terræn, kan det give lettere adgang og mere tid til udendørs kvalitetstid for børnene, og det kan støtte og styrke børns selvregulerende kapacitet og kognitive udvikling.

(Dette er nogle af konklusionerne fra "Betydningen af dagtilbudsarbejde med børn i naturen").

Barnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg, læring og børnefælleskaber

Børnesyn:

Barnet bliver født som en hjælpeløs og uselvstændig organisme, et "endnu-ikke-fuldt-udviklet" væsen med et læringspotentiale, mere naturlig end menneskelig. Barnets krop bliver dermed omdrejningspunktet for dets liv og læring, udvikling og trivsel. Kropslig aktivitet og udfoldelsesmuligheder er ikke kun grundlaget for en fysiologisk, sansemotorisk udvikling, men også helt centralt for barnets oplevelse og erfaring, viden og erkendelse af sig selv og andre i forhold til verden. Barnets læringsprocesser er bundet til kroppens konkrete sanselighed, det får **greb** om verden ved først at **gribe** og bagefter **begribe**. Konkret-sanselig kropslig viden kommer før og er grundlaget for abstrakt sproglig viden, uformelle læringsprocesser er basis for formelle – altså kropslige læringsprocesser og kropslig viden er en forudsætning for at et menneske kan leve og lære.

Vi opfatter barnet som en del af samfundet (og naturen) – et lille menneske, der på den ene side fødes ind i en verden med nogle bestemte betingelser og retningslinjer for, hvad der er muligt og ikke muligt, og som på den anden side har muligheder for sammen med andre at udvikle den verden, det lever i, at forandre og forbedre sit livs– og udviklingsgrundlag. Lidt forenklet kan man sige, at barnet er hvad det er, barnet er hvad det bliver gjort til, og hvad det gør sig selv til – på en og samme tid.

- At ethvert barn med netop sin baggrund, sine evner og anlæg er noget særligt og værdifuldt
- At alle børn har en medfødt evne til at undres, at forholde sig spørgende og at lære
- At alle børn har mulighed for at udvikle sig til selvstændige og livsduelige mennesker
- At alle børn har evner til at udvikle holdninger og træffe valg
- At alle børn har behov for og ret til at give udtryk for holdninger og meninger
- At alle snarere i kraft af – end på trods af - forskelligheder kan erhverve sig menneskelig og faglig ballast til gavn for sig selv og fællesskabet
- At alle udvikler sig i samspil med andre

Leg, læring, børnefællesskaber, dannelse og børneperspektiv:

Læring er en proces, hvor viden, kunnen og færdigheder tilegnes gennem de erfaringer, der gøres ved at deltage og bidrage i samspil. Forskellige relationer skaber forskellige muligheder og begrænsninger.

Vi skelner mellem to typer af læreprocesser:

- Den formelle, hvor målet er selve læringen
- Den uformelle, hvor læringen er et biprodukt af en handling, som angår andet end at lære.

I Naturbørnehaven finder begge former for læring sted.

Den formelle læring er fx, når vi sår/planter og efterfølgende høster, når vi finder og kigger på dyr og når vi forbereder mad til bålet.

Det er dog oftest læring af uformel karakter, der finder sted i Naturbørnehaven. Det sker især gennem børnenes leg og deltagelse i rutinesituationer, hverdags- og udelivet.

Omgivelserne og personalets medvirken i de forskellige situationer – spiller ligeledes en rolle for læringen. De skelnes mellem tre "læringsrum", hvor personalets roller er forskellige:

- "den voksne går foran barnet" – her er det den voksne, der tager styringen og har et bevidst mål med aktiviteten
- "den voksne går ved siden af barnet" – her veksler styringen/initiativet mellem den voksne og barnet/børnegruppen
- "den voksne går bag barnet" – her er det barnet, der selv styrer sin leg/aktivitet

Alle tre læringsrum finder ligeledes sted i Naturbørnehavens hverdag.

Lidt uddybende om børnenes leg:

- Legen er en væsentlig handlings- og udtryksform for børn. Det er gennem legen børnene tilegner sig virkeligheden, de skaber hverdagsagtige situationer og gennem "laden som om"-processen, bearbejder de oplevelser fra deres hverdag. Legen indeholder og udvikler konkrete færdigheder, som fx sociale spilleregler, motorik, fantasi, koncentration, begreber, sprog, venskaber, relationer osv. Gennem legen øver børnene ligeledes deres egen kunnen og formåen, egne følelser og grænser. De afprøver og reflekterer. De indgår i samspil med andre børn og voksne, hvor de lærer at tage et medansvar for sig selv, deres egen og fællesskabets trivsel.

Leg er både børnenes egen leg – og leg, der er påvirket/planlagt af de voksnes tiltag. Personalet planlægger aktiviteter med fastsatte udviklingsmål for bestemte børnegrupper/et enkelt barn.

Vi understøtter børnenes lege og børnefællesskaber ved at:

- Give børnene tid og plads til leg.
- Undgå afbrydelser af børnenes leg, bl.a. for at give mulighed for fordybelse/koncentration.
- De voksne kan være igangsættere og inspirere børnenes leg, bl.a. ved at deltage, men børnene skal også have mulighed for at trække sig tilbage og vælge de voksne fra.
- De voksne er opmærksomme på rollefordelingerne i legene, er fx alle børn med? Hvem er styrende?
- De voksne er opmærksomme på, hvad der "rører" sig i børnenes leg og følger ofte børnenes initiativer.
- De voksne udfordrer børnene i deres lege og giver plads til "farlige" lege
- Indrette/udnytte huset og skoven, så børnene får gode og varierede rammer for legen.
- Tage på ture for at få ny inspiration, bl.a. andre steder i skoven og til vandet.
- Værktøj, legetøj og bøger m.m. er synlige og tilgængelige for børnene, dette virker inspirerende og igangsættende.

Pædagogisk læringsmiljø

Vi har dagen igennem fokus på trivsel og udvikling igennem fleksible og forskellige læringsmiljøer:

Vi er mest muligt ude, hvor der er masser af plads og ro til leg.

Vi har en fast og genkendelig dagsrytme, hvor vi veksler mellem fælles aktiviteter for alle børn eller grupper af børn (fx aktivitet, spisning, samling og hvile), rutinesituationer (vaske hænder, spisning og af- og påklædning) og børnenes frie leg.

Som beskrevet tidligere er vi opmærksomme på indretningen i både huset og skoven. Det er vigtigt for os, at der er udfordringer og aktiviteter, der passer til børnegruppen og derfor aldersopdeler vi børnene til fx samling, hvile og nogle aktiviteter.

Vi prioriterer ligeledes at børnene får plads, tid og ro til fordybelse i leg. Der er mulighed for et bredt udvalg af lege, børnene kan fx være rolige og lave mad i sandkassen, de kan bruge deres kræfter og bygge huler eller lege fangeleg, de kan fordybe sig og iagttage fx frøer, snegle eller salamandere og mange andre ting.

Samtidig er vi meget opmærksomme på, at vi som nærværende og medlevende voksne er medvirkende til at skabe den gode stemning i hverdagen.

Samarbejde med forældre om børns læring

I hverdagen er der oftest plads til en kort snak om barnets trivsel og udvikling ved aflevering eller afhentning.

Inden barnet starter i Naturbørnehaven, fortæller forældrene om barnets trivsel og udvikling indtil da. Herefter afholdes samtale efter ca. 3. måneder i Naturbørnehaven. I barnets tid i NBH afholdes årlige samtaler og en førskolesamtale.

Naturbørnehaven arbejder med opsporingsmodellen, hvor vi to gange årligt trivselsevaluerer alle børn. Hvis vi eller forældrene har en særlig opmærksomhed eller en bekymring omkring et barn, afholder vi dialogmøder evt. med eksterne fagfolk fra Center for børns udvikling eller PPR, fx talepædagog, psykolog, fysioterapeuter.

Naturbørnehaven laver nyhedsbrev hver måned, hvor vi bl.a. fortæller om aktiviteter eller nye tiltag i Naturbørnehaven.

Vores forældreråd er bl.a. medarrangør af kaffedage, arbejdsdage og Åbent Hus.

Børn i udsatte positioner

Alle børn er forskellige og skal ses med hver deres styrker (og udfordringer). Vi har fokus på styrkerne og vil gennem et godt kendskab til barnet, arbejde ud fra NUZO, som er barnets nærmeste udviklingszone. Vi vil være opmærksomme på barnets intentioner (vil det fx beskytte sig selv, hvis det råber af andre, eller lege, hvis det tager en hue fra et barn/voksen) og hjælpe barnet i situationen.

Der tages forskellige hensyn til børnene, fx kan et barn have brug for en ekstra pause i løbet af dagen, behov for at sidde ved den voksne til spisning eller et barn må få massage hver dag.

Alle børn har ret til at være en del af et fællesskab. Vi har gennem dagen en fast og overskuelig struktur, som sikrer tryghed, forudsigelighed og fællesskabsfølelse hos alle og især for udsatte børn.

Løbende dialog med forældre vægtes højt ligesom det er muligt at inddrage eksterne fagfolk til dialogmøder.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Vi er en del af Skørbæk-Ejdrup friskole og naturbørnehave. Vi kan dagligt se skolebørnene lege ude. Vi bruger gymnastiksalen på skolen ugentligt i vinterhalvåret og bliver inviteret til teater mm på skolen i løbet af året.

Hvert år i april intensiverer vi dels kommende skolebørns kendskab til skole og fritter og dels styrker vi sammenholdet i børnegruppen gennem fællesaktiviteter som cykeltur, overnatning og Skt. Hans fest. Vi besøger friskolen, hvor vi deltager i morgensang, går på opdagelse på skolen bl.a. på biblioteket og deltager i undervisningen i 0. klasse. Vi besøger Fritteren både om formiddagen, hvor vi har det hele for os selv og igen om eftermiddagen, hvor vi kan lege med de andre fritterbørn.

Vi bruger sprogmaterialet Legeøen, som er første del i "Hop om bord"-serien og bruges til førskolebørn. I 0. klasse arbejdes der videre med Kaptajn Karlsen, som er anden del i samme serie.

Morgensang og højtlæsning er en del af hverdagen i både Naturbørnehaven og 0. klasse. Friskolen har kendskab til sangene og historierne, som børnene kender fra Naturbørnehaven og inddrager disse i den videre undervisning.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Naturen i nærområdet udenfor Naturbørnehaven:
Vi går på ugentlige ture i området omkring Naturbørnehaven. Her findes en lille sø, en lille sump, en mark med får og selvfølgelig skov. Flere af stederne kommer vi ofte og disse steder har fået navne: Klatretræet, Heksehytten, Dragehøjen, Søen, Sumpen, Sahara og Skovheksestien.

Friskolen:
Børnene får kendskab til skolen gennem besøg, leg i gymnastiksal og førskoleforløb

Fritteren:
Vi har fællespasning om morgenen og i ferieperioder
Fritterbørn kan komme på besøg i Naturbørnehaven

Kirken:
Vi deltager i gudstjenester til påske og jul

Dagplejere:
Dagplejere er velkomne på besøg både i forbindelse med børn, der skal starte i Naturbørnehaven, også efter lyst/aftale.

Naboer:
Vi får ofte en snak med naboer og hundeluftere, når vi går ture i skoven.

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I vores hus og skov er der mange og forskellige legemuligheder. Afhængig af børnegrupperne ændres og fornyes der løbende, enten ud fra pædagogiske overvejelser eller ud fra børnenes ønsker og interesser.

Legetøj og materialer er tilgængelige ligesom plakater og billeder giver inspiration/viden.

Alle børn skal føle sig trygge i Naturbørnehaven. Der tages godt imod alle børn (og forældre) om morgenen med hilsen, smil og øjenkontakt. I løbet af dagen er der ligeledes positiv kontakt til børnene, enten ved snak, i leg eller ved kroplig kontakt, fx at holde i hånd eller kildeleg.

I skoven tilstræber vi kun at bruge naturlige materialer, vi bruger fx naturreb og træ til gynger, børnene snitter selv deres eget navneskilt, hjemmelavede borde og bænke i træ, knagerækker laves af træ og børnene leger med genbrugsgryder, pander og skeer mm (ikke plastik).

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I Naturbørnehaven vægter vi et trygt læringsmiljø med en forudsigelig hverdag med engagerede voksne, der er anerkendende i tilgangen til børnene. Dette giver ro og overskud til læring hos det enkelte barn.

Alle børn er forskellige og følger deres egen udvikling. Vi er opmærksomme på nærmeste udviklingszone, så vi kan støtte og guide barnet i at mestre det nye.

- Fx toiletbesøg, af- og påklædning, udtale svære ord, synge sange, gå på line, hoppe på et ben og meget andet

I løbet af dagen er der muligheder for at lege med børn på tværs af alder

- De ældre hjælper/støtter de yngre og lærer at drage omsorg for andre og føler selvværd
- De yngre lærer af de ældre, bliver inspireret og øver sig efterfølgende i legen på det, de ældre viste dem

Til måltider, samling og hvile er vi opdelte i aldersgrupper med primære voksne:

- Opgaver som fx bordformand eller uddeling af madpakker til spisning tilpasses efter børnenes udviklingsniveau, så alle både udfordres og får succes med udfordringen
- Vi øver bordskik, vi venter til flere er færdige med at spise, inden vi går fra bordet, vi taler med dem, der sidder tæt på os, vi beder om hjælp, hvis det er nødvendigt. Ofte bliver formiddagens aktiviteter snakket igennem og der kan laves aftaler om, hvad der skal leges om eftermiddagen.
- Samlinger tilrettelægges bl.a. ud fra gruppens udviklingsniveau og interesse

Vi anerkender børnenes forskellige følelser og hjælper med at sætte ord på følelsen, fx:

- Barnet glæder sig til at besøge sine bedsteforældre eller til at skulle på tur.
- I konflikter eller ved uenighed spørger vi ind til uenigheden. Vi lader begge/alle komme til orde, vi lader børnene selv komme med forslag til løsningen og italesætter eventuelle følelsesudbrud (vrede, ked af det og evt. glæde ved løsningen)
- Hvis det er svært at sige farvel til sin mor/far ved aflevering.

Vi giver børnene medbestemmelse:

- Vi har demokratiske afstemninger, fx når vi skal vælge morgensange, madpakkesange eller når vi skal på vores ugentlige ture i skoven. Børnene lærer her at tage stilling, men også at gå på kompromis og følge flertallet

Personalet støtter op om den alsidige udvikling ved at:

- Tilbyde forskelligartede aktiviteter, der styrker sprog, motorik og social udvikling
- Vise barnet interesse og spørge ind til barnets leg, aktivitet eller interesse. Vi stiller uddybende spørgsmål og forsøger at skabe yderligere fordybelse hos barnet
- Støtte op om relationer og venskaber og give tid og plads til leg og fordybelse
- Være opmærksomme på fordelingen af roller i legene – kommer alle til orde? Eller er der én, der altid bestemmer?

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I Naturbørnehaven er det vigtigt, at alle føler sig som en del af fællesskabet. Vi er alle – og hele tiden - en del af et fællesskab. I Naturbørnehaven øver børnenes sig på at skabe og bidrage til det gode fællesskab, så de kan tage dette med videre i andre fællesskaber, som fx fritidsinteresser og skolelivet. De gode fællesskaber opstår, når alle føler sig set og anerkendt og får lov til at bidrage – dette kræver dog også, at børnene kan tilsidesætte egne behov og lade andre få indflydelse.

Ved afleveringen er vi opmærksomme på skiftet mellem familiefællesskabet og børnehavefællesskabet, nogle børn har brug for ekstra voksenhjælp til dette skift, andre finder hurtigt en aktivitet eller deres legekammerater og kommer ind i fællesskabet.

Vi har i Naturbørnehaven gode muligheder for at give børnene indsigt i personalets forskelligheder og ressourcer. Vi er en blandet personalegruppe både hvad angår køn, alder og interesseområder. Dette giver mange forskellige input i aktiviteter og lege til glæde for børnene. Samtidig er vi meget opmærksomme på at italesætte og måske fremhæve forskelligheder og ressourcer ved børnene.

Vi tilrettelægger læringsmiljøet med en vekslen mellem formelle fællesskaber, som måltiderne, samlinger og hvile og de selvvalgte fællesskaber, der opstår i leg og aktivitet:

- Alle har en tilknytning til sin gruppe (Løbebiller, Bænkebidere, Salamandere eller Skolopendre)
- Der er faste rutiner i grupperne til måltiderne, samling og hvile – bl.a. italesættes hvem, der mangler i gruppen/fællesskabet
- Der øves medbestemmelse og demokrati i grupperne, hvilken sang skal vi synge til morgensang, hvilken vej skal vi gå på turen osv.

Rutinesituationer som toiletbesøg, af- og påklædning i garderoben samt måltider giver også rig mulighed for udvikling af sociale kompetencer, der skal:

- Holdes bordskik, vi venter med at starte til alle er ved bordet og vi går ikke fra bordet, før flere børn er færdige med at spise
- Ventes på tur, hvis maden sendes rundt eller der er brug for hjælp i garderoben

Legen, som også er en stor og vigtig del af vores hverdag har også stor indflydelse på børnenes udvikling af sociale kompetencer:

- Både børnenes frie leg samt voksen initierede lege styrker fællesskabsfølelsen og styrker den sociale udvikling
- Personalet inddrager børn i igangværende lege eller inviterer til leg efter barnets ønske
- Personalet laver efter behov legegrupper for at sikre alle børns deltagelse i leg samt sikre at alle børn skaber relationer til andre børn
- Personalet giver inspiration til lege, både i gymnastiksalen og på ture, men også i hverdagen i Naturbørnehaven

Og i alle fællesskaber kan der opstå konflikter og uenigheder. Disse løses nogle gang af børnene uden indblanding fra de voksne, men hvis der er brug for de voksne, vil den voksne altid være lyttende til begge/alle parter i konflikten og opfordre børnene til at komme med forslag til løsning af konflikten. Dette er med til at udvikle empati hos børnene.

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Der er fokus på sprog og kommunikation i alle former for samspil med børnene i Naturbørnehaven. Personalet er rollemodeller og er meget bevidste om ordvalg og toneleje. Personalet tilstræber at få fem turtagninger i samtaler med børnene og benytter de ti understøttende sprogstrategier:

1. følg barnets interesse
2. brug åbnende spørgsmål
3. vent på barnets svar
4. fortolk og udvid, hvad barnet siger
5. hjælp barnet med at sætte ord på
6. forklar ord, barnet ikke kende i forvejen
7. relater til noget, barnet kender
8. udnyt de sproglige kompetencer, barnet har i forvejen
9. ret ikke barnets fejl direkte
10. leg med sproget, når det er muligt

Vi laver en sprogscreening med TRAS materialet på alle 3-årige, og hvis det skønnes nødvendigt ligeledes ministeriets sprogvurdering.

Sproget og kommunikation findes som tidligere skrevet i alle former for samspil, fx:
Leg:

- sproget bruges til forhandling, planlægning og konfliktløsning

Sang og sanglege:

- Sang er en fast del af vores hverdag og ofte bruger vi sange med fagter og sanglege. Børnene lærer rytmer og nye ord
- Vi veksler mellem kendte sange og nye sange, for dels at give ro til at gentagelserne "bundfældes", men også at lære nyt/få ny inspiration

Bøger:

- Er altid tilgængelige
- Der kan kigges alene, i en lille gruppe eller sammen med en voksen
- Bruges også som "vente-underholdning" ved fx kø til håndvask eller toiletbesøg

Højtlæsning og fortælling:

- (Næsten) dagligt til samling
- Også her veksler vi mellem det kendte og det nye
- Historier vælges efter børnenes udvikling

Rim og remser:

- Bruges ofte i samlinger
- Bruges ofte med fagter
- Bruges i leg og fx når et barn gynger

Dialogisk læsning:

- I perioder
- Vi har et mindre udvalg af bøger, som udvalgte børn/forældre kan låne med hjem for at styrke barnets sproglige udvikling

Skriftsprog:

- Vi støtter op om børnenes interesse for skriftsproget og opfordrer til at skrive navn på fx tegninger eller andre ting, børnene laver

Billeder og plakater:

- Hænger i børnehøjde
- Giver inspiration og mange gode snakke blandt iagttagerne

Herudover benævner vi vores gøremål og sætter ord på børnenes gøremål og aktiviteter. Vi benævner ligeledes følelser, ansigtsudtryk og kropssprog.

Skolopendrene, som er vores førskolegruppe, arbejder med sprogmaterialet "Legeøen", som er første del i "Hop om bord"-serien. I 0. klasse arbejdes der videre med "Kaptajn Karlsen", som er anden del i samme serie.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Alle børn er født med sit helt unikke sanseapparat, det kan være i et spænd fra lav til høj arousal og tonus og velstimuleret eller understimuleret taktil og vestibulær sans. Efter fødslen udvikler barnet sig med sit unikke sanseapparat i samspil med og afhængigt af de udfordringer det får af sine primære voksne.

Selvhjulpenhed i rutinesituationer, som toiletbesøg, spisning og af-/påklædning i garderoben, er med til at styrke barnets kendskab til og forståelse af kroppens funktioner. Vi støtter og guider altid børnene til at blive mest mulige selvhjulpne. Dette foregår ofte med en sang eller en god snak.

- I forbindelse med bleskift prøver barnet at side på toilettet og får en begyndende fornemmelse for, om det skal tisse.
- Ved toiletbesøg har barnet fornemmelsen af tisse-/afføringstrang. Enkelte børn har brug for hjælp til at mærke dette, her hjælper vi barnet på toilettet. Ellers går børnene på toilettet efter behov. Børnene klarer her selv mest muligt af af-/påklædning.
- Til madpakketid vælger børnene selv rækkefølgen på det mad, de vil spise. De spiser til de er mætte og pakker madpakken væk igen. De får fornemmelse at sult/mæthed
- I garderoben klarer børnene også mest muligt af af-/ påklædningen selv.
- Og når de sveder eller fryser, kan de tage tøj af/på – måske afhængigt af vejret eller efter en fangeleg e.lign. Børnene får fornemmelse af kulde/varme.

Vores læringsmiljø består – udover rutinesituationerne – af både ro for kroppen (måltider, morgensang, hvile) og aktivitet (leg, gåture, ture i gymnastiksalen)

I Naturbørnehaven er vi mest muligt ude og dette giver nogle naturlige udfordringer og gode erfaringer med kroppen.

Når vi er mest i aktivitet er det bl.a. med disse aktiviteter:

- vi bevæger os på ujævnt terræn og på bakker
- vi klatrer i træer
- vi kravler i rebbaner
- vi går balance
- vi kører på løbecykler ned af bakken i skoven
- vi hopper på trampolin
- vi spiller bold
- vi leger fangeleg

Når vi er mere i ro er det med disse aktiviteter;

- vi gynger på gynger eller i hængekøjer
- vi snurre rundt på gynger, i tummelumsk eller snurretallerken
- vi snitter og hugger brænde (sammen med en voksen)
- vi tegner, laver perleplader, læser bøger, lægger puslespil mm
- vi leger med vand, sand og/eller mudder
- vi laver massage i perioder til samling
- vi hviler i soveposerne 20 minutter dagligt

Vi er ude året rundt og oplever/sanser:

- lys og mørke, varme og kulde
- sol, vind, regn, hagl, sne og frost
- årets gang

Indendørs har vi indrettet os med ribber, stor nedfaldsmadras, snurregynger, snurretallerken, forskellige skumredskaber ligesom vi har rullebræt, bolde og bræt til rutsjebaner – så her har børnene også rig mulighed for at bruge deres kroppe.

Vi er meget opmærksomme på at give børnene flest mulige udfordringer, da de ikke altid selv opsøger grænser for deres formåen. Vi tilstræber at give forskellige udfordringer, der tilpasses barnets nærmeste udviklingszone. Vi tilstræber ligeledes et læringsmiljø med forskellige muligheder for at træne bl.a. styrke, balance, hurtighed og smidighed.

- Vi går på ugentlige ture i skoven, her er der bakker der skal bestiges, træer, der skal kravles i, grene vi skal bukke os under
- I vinterhalvåret bruger vi skolens gymnastiksal. Her sammensættes et program med fællesleg, motorikbane og fri leg
- Til samlingerne har vi i perioder ekstra fokus på den motoriske udvikling

De voksne har stor glæde ved bevægelse og er rollemodeller og deltager gerne i fangelege, gemmelege og regellege. Vi danser, klæder os ud og fjoller. Og ikke mindst inddrager vi de børn, der er passive eller tilbageholdende i aktiviteterne.

Børnene hjælper med madlavning til formiddags- og eftermiddagsmad samt til maddage, hvor de skræller, snitter og fx anretter.

Efter madpakken og samling hviler alle børn 20 minutter i sin sovepose. Her får barnet mulighed for at finde den indre ro, slappe helt af og evt. falde i søvn.

I perioder arbejder vi med temaet Kroppen. Her vil afhængigt af børnegruppens udviklingstrin indgå noget om kropsfunktioner og sanser. Der vil blive tegnet, snakket, leget, læst og sunget.

Bevægelse (og hvile) er som beskrevet vigtige for den motoriske udvikling, men også sund kost er vigtig. Så derfor lige lidt om dette:

Vi mener, at sund kost er en helt grundlæggende forudsætning for, at børn kan udvikle sig optimalt. Derfor vægter vi i børnehaven kosten meget højt.

Vi serverer økologisk, sund og næringsrig mad for børnene både formiddag og eftermiddag. Måltiderne varierer meget, men vi tilbyder som udgangspunkt årstidens frugt og grøntsager (fx gulerødder, majskolber, ærter, grøntkålschips, ovnbagte kartofler), boller, knækbrød, rugbrød, ris kiks, havregrød, æblegrød m.v. om formiddagen kl. ca. 9.00 og igen om eftermiddagen kl. ca. 14.30.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Udover at være socialt og kulturelt givet, ser vi også barnet som naturgivet - et biologisk væsen.

Menneske og natur – det sociokulturelle og det biologiske – er to sider af samme sag, og som sådan uadskillelige størrelser. Mennesket er i naturen, og naturen er i mennesket, uden at menneskelighed bliver det samme som naturlighed, de bestemmer ikke hinanden. Kroppen er menneskets væsentligste naturgrundlag og betingelse for at kunne udfolde sig som menneske.

Naturen – det naturlige – er et uomgængeligt vilkår for menneskelivet. Et menneskeliv kan leves på mange forskellige måder med mulighed for at vælge til og fra, men intet menneske har noget valg i forhold til de vilkår og grænser, som naturen sætter for de menneskelige udfoldelsesmuligheder. Hvor mennesket lever i kraft af naturen og på dens betingelser for liv og død, betyder menneskets eksistens intet for naturen set i et større perspektiv.

Barnet bliver født som en hjælpeløs og uselvstændig organisme, et "endnu-ikke-fuldt-udviklet" væsen med et læringspotentiale, mere naturlig end menneskelig. Barnets krop bliver dermed omdrejningspunktet for dets liv og læring, udvikling og trivsel. Kropslig aktivitet og udfoldelsesmuligheder er ikke kun grundlaget for en fysiologisk, sansemotorisk udvikling, men også helt centralt for barnets oplevelse og erfaring, viden og erkendelse af sig selv og andre i forhold til verden. Barnets læringsprocesser er bundet til kroppens konkrete sanselighed, det får **greb** om verden ved først at **gribe** og bagefter **begribe**. Konkret-sanselig kropslig viden kommer før og er grundlaget for abstrakt sproglig viden, uformelle læringsprocesser er basis for formelle – altså kropslige læringsprocesser og kropslig viden er en forudsætning for at et menneske kan leve og lære.

Barnet bliver altså født med en mulighed for at tilegne sig verden gennem læringsprocesser, og derved både blive sin egen og blive egnet til at leve på de livsvilkår, det bliver udfordret af. Det kan ikke være til uden at blive udsat for påvirkninger, som det reagerer på og tager ved lære af. Helt afgørende for barnets læringsmuligheder – for at tilegne sig en livsduelighed - bliver de voksnes evne til at gøre livsvilkårene til gode læringsmiljøer samt skabe optimale læringsrum. Ligesom natur og menneske, er liv og læring uadskillelige størrelser, mennesket bliver menneskelig i en livslang og livskvalificerende omsætning af naturen.

Dette er den helt afgørende begrundelse for at have en Naturbørnehave. Formålet er ikke kun at børnene skal lære noget om naturen i sig selv, men vigtigst, at naturen som læringsmiljø kan skabe de bedste muligheder for børns liv og læring, udvikling og trivsel – at naturen som læringsmiljø kan give den rigeste oplevelses- og erfaringsbaggrund for viden og erkendelse om dét at være menneske.

Vi tror på, at Naturbørnehavens rammer og omgivelser, rige på sanseoplevelser og med masser af udfoldelsesmuligheder, giver bedre muligheder for at kunne stimulere en kropslig læring og viden, end de omgivelser, der er mere fattige på stimuli. Udenfor i naturen bliver sanserne udfordret og kroppen vakt til live - lugte, lyde, bevægelse i synsfeltet, smagsoplevelser, kulde og varmeoplevelser giver helt anderledes og langt mere varierede, komplekse sanseindtryk end ophold indendørs, hvor det fysiske rum er indrettet på en helt andet, netop mere menneskelig – tryg og beskyttet - vis. Indenfor har vi termostater, så temperaturen er konstant, vi kan tænde lys hvis der er for mørkt, vi kan rulle for hvis der er for lyst osv. Naturens miljø er ukontrollabelt og varierende på en måde, som vækker og opildner krop og sind.

Naturen er omdrejningspunktet for hverdagen i børnehaven og børnene får bl.a. alle disse oplevelser og erfaringer:

- Personalet har stor lyst til at være i naturen
    - Engagerede voksne, der undrer sig med børnene og sammen finder svar eller deler sin viden med børnene

- Rig mulighed for at sanse og fordybe sig i naturen og dens hemmeligheder.
    - Alt er tilgængeligt og tilladt (kun meget få regler/forbud)
    - Sanserne skærpes (dufte, mærke, lytte, iagttage og smage)
- Erfaring og viden om grundelementerne:
    - Luft - leg med posedrager, røg, flag
    - Vand - regn, vandpytter, søen, sumpen
    - Ild - bål, brændeovn, varme, mad
    - Jord - køkkenhave, drivhus, planter, dyr
- Erfaringer og viden om naturfænomener
    - Fx regnbuen, tåge, stjernehimlen, snevejr
- Årstider og vejr
    - Solopgang og solnedgang/lys og mørke
    - Vandpytter, vandbaner i regnvejr
    - Flyve med drager i blæsevejr
    - Bygge snemænd i snevejr
    - Skøjte i frostvejr
    - Køle sig med vandlege om sommeren
    - Varme sig ved bålet på kølige dage
- Køkkenhave og drivhus
    - Grøntsager, bær og frugter dyrkes og spises til formiddags- og eftermiddagsmad eller til en maddag
    - Svampe dyrkes og bruges som supplement til middagsmad, fx suppe
- Livet i skoven
    - Vi skal studere fx myretuer, insekter, frøer, salamandere
    - Vi bliver dus med de mange dyr, vi deler naturen med
    - Vi henter haletudse æg i vandhul/lille sø og følger udviklingen fra æg til haletudse til frø i vores akvarium, inden frøerne sættes tilbage til vandhullet
- Affaldssortering
    - Vi har egen kompost og affaldssorterer bl.a. affald fra børnenes madpakker
- Bæredygtighed
    - Udendørs legeredskaber er primært fremstillet af naturmaterialer
    - Vi handler ofte i genbrugsbutikker, og vi leger bl.a. med brugte, kasserede gryder, pander og skeer
    - Vi reparerer ødelagte ting i det omfang, det er muligt
- Matematik
    - Vægt (hvad er tungt let, fx sten/fjer)
    - Retning (frem/tilbage – op/ned)
    - Størrelser og former (stor/lille – firkant, rund mm)
    - Antal

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

"Alle de ting, vi kan gøre inde, kan vi også gøre ude, men alle de ting vi kan gøre ude, kan vi ikke gøre inde". Dette er en stor del af "kulturen i Naturbørnehaven" og vi er derfor ude så meget som muligt.

Kultur skabes gennem gentagelser. Gentagelserne skaber tryghed og helt ubevidst lærer vi kulturen at kende. Alle har en kultur med sig hjemmefra, når de starter i Naturbørnehaven og lærer så nye kulturer at kende fra de andre børn og personalet samt kulturen i Naturbørnehaven. De vil både i Naturbørnehaven og derhjemme blive opmærksomme på forskellighederne mellem kulturerne.

Følelserne af tryghed og af at "høre til" i et fællesskab er vigtige, for at børn (og voksne) trives og udvikler sig. Derfor har vi et særligt fokus på at skabe læringsmiljøer med forudsigelighed og ikke mindst fællesskab. I flere tilfælde opsætter personalet rammerne for disse aktiviteter, fx:

- Spisning i grupper med faste fremgangsmåder med håndvask, vente på alle, morgensang, bordskik, uddeling af mad/madpakker mm
- Samling, hvor børnene præsenteres for højtlæsning, fortælling, leg, musik, sang – og ofte med børnenes som aktive deltagere
- Hvile, hvor alle børn (og voksne) 20 minutter hver dag hviler i deres soveposer.
- Ugentlige turdage i faste grupper, hvor vi går på opdagelse i nærområdet. Vi besøger både kendte områder (fx klatretræet, heksehytten, søen, sumpen, forrådnelsesstedet) og går på opdagelse steder, vi ikke kender.
- Ugentlige besøg i friskolens gymnastiksal i vinterhalvåret. Her er der altid et fast program, som starter med løb/bevægelse efterfulgt af fælleslege, motorikbaner og fri leg.

- Maddage forår og efterår: underpunkter rykkes ind…
    - Hvert forår holder vi smør-selv-dage for alle børnene. Børnene opdeles i mindre hold og tilbereder, snitter/skærer, anretter det medbragte mad. De dækker borde og inviterer derefter de øvrige børn ind. De præsenterer deres medbragte mad, inden der siges "værsgo"
    - Hvert efterår holder vi bål-mad-dage. Børnene opdeles i mindre grupper og tilbereder et helt måltid til gruppen over bål.

I alle de ovenstående aktiviteter er der stor tryghed og fællesskabsfølelse, men samtidig muligheder for at opleve forskelligheder blandt børnene og deres forskellige kulturer. Dette italesættes og betragtes som en ressource.

Traditioner er ligeledes med til at skabe kulturen i Naturbørnehaven. Traditionerne indeholder ligeledes forudsigelighed og tryghed, samtidig med at barnet oplever traditionerne forskelligt og med nye (og ældre) øjne, når de gentages år efter år.

I forbindelse med mange af traditionerne vil børnene også have muligheder for at lave noget kreativt. Børnene vil få kendskab til forskellige materialer og udtryksformer. Børnene får inden aktiviteten information og inspiration fra personalet, men det er altid op til barnet, dets fantasi og dets lyst til at eksperimenter, der afgør, hvordan produktet skal være.

Vi har i Naturbørnehaven følgende traditioner:

Fødselsdage:

- Børnenes fødselsdage er særlige og fejres efter en helt fast tradition. Der hejses flag, der synges fødselsdagssang, der råber hurra og barnets får et kort og en gave. Alle børn giver gaven og der følger en historie med til gaven. Alle børn får den samme gave i hvert kalenderår. I barnets børnehavetid får det 3-4 forskellige gaver.

- Gaven er lavet af børnene og er lavet af naturmaterialer. Der er ligeledes lavet et fødselsdagskort, fx med tegninger af dyr, kartoffel- eller andet tryk eller……..

Dåbsfest:

- Alle børn døbes i foråret. Børnene "rykker op" i en ny gruppe ved dåbsfesten ved "det talende træ" i skoven. Børnene får en amulet/halskæde med et billede af deres nye gruppelogo.

Fastelavn:

- Vi fejrer fastelavn med fastelavnsris, fastelavnssange, udklædning, tøndeslagning og kåring af kattekonger og dronninger.

- Børnene samler grene til fastelavnsris, som de pynter med forskelligt klip, evt. pyntet med pailletter, glimmer e. lign

- Løbebillerne og Bænkebiderne maler tønderne, mens Salamanderne laver katte til at dekorere tønderne med. Nogle børn er med til at fremstille de flotteste kattekonge- og kattedronningekroner.

Påske:

- Vi laver gækkebrev, tager til påskegudstjeneste i kirken og får måske besøg af påskehønen, som lægger flotte farvede æg udenfor.

Sankt Hans:

- Vi tænder bål og brænder en heks af, som Skolopendrene har lavet. Dagen er en kombineret afskeds/Sankt Hans-fest, da vi også siger farvel til vores Skolopendre denne dag (selvom de først starter i skole og sfo til august) Skolopendrene flyver på en hjemmelavet heksekost op til skolen. Til festen får vi (u)lækkert heksemad.

Jul:

- I december finder vi hver dag den røde sok, vi tænder det antal lys på juletræet, som er dagens dato og synger så "Det første lys vi tænder" indtil vi når dagens dato. De ældste børn har forberedt og opfører sammen med personale et afsnit af julekrybbespillet.

- Af andre december traditioner kan nævnes; fremstilling af juledekoration, bagning af pebernødder, fremstilling af figenkugler, besøg i Ejdrup kirke til julegudstjeneste, Salamandere og Bænkebidere får nisserne Julius og Juliane med hjem på overnatning, vi spiser risengrød til middag en dag, og vi synger masser af julesange hver dag.

Personalerne er meget åbne og klar til at følge børnenes ideer. Der bliver fundet materialer frem og evt. givet forslag til at udbygge barnet ide – både i forhold til ovenstående aktiviteter og i hverdagene.

Vi følger årets gang i vores kreative aktiviteter, vi laver bl.a. mælkebøttekranse i forsommeren, bladkranse om efteråret og islygter om vinteren.

Og i hverdagen har børnene adgang til værktøj, snitteknive, save og boremaskine, så de kan fremstille forskellige ting af træ. Der bliver snittet mange pinde, lavet flitsbuer, konstrueret både, biler, fantasidyr og meget mere.

Børnene har ligeledes fri adgang til papir, farveblyanter, tape og sakse. Mange andre materialer præsenteres for børnene i forbindelse med forskellige aktiviteter og temaer.

Slutteligt kan vi nævne at vi også har fokus på at give børnene oplevelser med teater. Teaterforestillinger giver inspiration for tilskueren og vækker nysgerrigheden. Vi oplever ofte, at teaterforestillinger bearbejdes igennem leg og snakke efterfølgende.

Teaterforestillinger:

- Vi er tilmeldt børneteaterabonnement hvert år. Løbebillerne deltager i en forestilling, mens Bænkebidere og Salamandere deltager i tre forestillinger.
- Vi bliver altid inviteret til generalprøve på friskolens forestilling i dramaugen
- Vi har udklædningstøj, som bliver brugt til dels rolleleg, men også til små forestillinger mellem børnene.

Afrunding

Dette var et lille indblik i leg, rutinesituationer og pædagogiske aktiviteter i vores dejlige Naturbørnehave. Vi håber I har nydt at læse om os og hvis I skulle have spørgsmål, er I som altid velkomne til at kontakte os.